

IZ PAZINA.

Raspava protiv dr. Wilfana, dra. Stanger i dra. Vratovića.

Danas — u utrak 29. ov. mj. — se je vršila na ovđešnjoj preturi raspava protiv trjajce naših privaka: narodnog poslanika dr. Willana, dr. Stanger i dr. Vratovića.

Kako je poznato, svjedočivo je državni odvjetnik podignuo protiv njih optužbu, koja ih okrivljuje: a) da su 2. augusta te godine sazvali i držali javni zbor na Veljoj Učki, a da to nisu privali oblastima; b) da su držali političke govore; c) da su se na tom javnom zboru pjevale jugoslovenske nacionalne himne itd.

Na raspavu su optuženici izjavili, da napomenutog dana nesamno da nisu držali nikakvog sastanka na Veljoj Učki, nego da uopće nisu bili tam. Radi toga da nisu mogli sakriti nikakvog zlosti, koji im pripisuje optužbi državne odvjetničke.

Iza optuženika, gg. dra. Wilfana, dra. Stanger i dra. Vratovića, bili su saslušani brojni svjedoci, koji su potvrdili izjavu optuženika. Iz izjave svjedoka proizlazi: a) da je dr. Wilfan 2. augusta od 9—5 sati bio u Gradištu i da se je u to vrijeme uslijed lošeg zdravlja udružavao od svakog staleškog i političkog rada; b) da je dr. Vratović napomenutog dana bio cijeli dan u Trstu; c) da je dr. Stanger došao bio 2. augusta na Učku, ali da nije ni držao ni prisustvovao nikakvom zborovanju, gde su se tobže pjevale nacionalne pjesme i činili bunтовni poklici.

Jedini svjedok za optužbu je bio policijski komesar iz Pazina, g. Chizzola. On je izjavio, da je učinio kaznenu prijavu po informacijama karabinjerskog maršala iz Buzeata, g. Mammina, i da sām nje ništa viđio ni čuo.

Sudac je g. Nieder zastupnik javne optužbe smatrao potrebnim, da se zasluda karabinjerskih maršala Mammino, da se sazna, otkud je dobio tve o tome informacije, koji je dao komesaru Chizzoliu, te je predložio, da se radi toga raspava odgodi.

Branitelj dr. Slavik se je protivio tom predlogu, pošto je već cijela stvar jasna i pošto Mammino, koga nje bio na Učki, i onako nista ne zna iz vlastitog opažanja.

Sudac je unatoč toga odgodio raspavu, eda se sasluša karabinjerski maršal Mammino.

Raspava se je vršila mirno. Incidenta nije bilo.

IZ 2 MINJA.

Velika kradja u Valama. — Nepoznati tatovi ukradli po bijelom danu preko 40 ovaca ispred pastirje.

Ovih dana čuvao je Antun Kraicer iz Kraicerberge ove u Valama (Kraj Barata). Oko tri sata poslije podne najedamput se pojavje pred njim i nepoznati individu, oboruzan vojnim karabinjkama. Jedan, jer pristupio k njemu i naredio mu, da legne i da šuti, a drugi su nekamo odveli ove. Kasnije su bili o tom dogadjaju obavješteni i kr. Karabinjera, koga su odmah isti u potjeru za tatovima. Međutim do sada još nije uspjelo doći ni do ovaca ni do tatova.

IZ SOVINJSTINE.

Gradjeva crkve. — Pop, koji prokljuje siromašno seljaštvo. — Blagojov kruh.

Mi smo već odavna predbacili našem župu upravitelju, da čini jednu veliku glupost, kad samo za to ruči staru crkvu, da tamo podigne novi, lepsi hram. Već tada smo mu rekli, da nasa Sovinjstine ne može što tako poduzimati, jer da ovde vlasta vjelika siromašina. Ali on nas nije htio slušati. Najedamput je razrušio stanu i počeo graditi novu crkvu. Kada je pak vidio, da mi gradnja vrlo sporo napreduje i da nema dosta sredstava da joj pospiši, onda se nemilosrdno počeo obarati na siromašno seljaštvo i prokljuati ga. Skoro nije učinio ni jedne mije, a da nije u propovedi prokljujao naše čestite lude i žene. U tom pogledu je stvorio ovde takav jaz između župljani i sebe, da ga danas nitko ne voli ni susresti. Usprkos toga nisu se čini, da to još ne znači ništa. Zamislite se: Pred nekoliko je dana išao po našim selima da blagoslovuje kruhe. Prive nego li je blagoslov jednu kruku — tražio je plaću (eden polovnik maslina). Tko mu je nije dao, njegova kruka nije dobila blagoslov. To je naš puščak još više ogorčio. Ali ipak svr bi bili išli preko loga, da se nije u nedjelju hvalio, da je mnogim slavenskim kruštanom uskratio blagoslov. Zar je to ličepo? Molimo preč, biskupski Ordinarijat, da posveti malo više pažnju ovom svojem odabraniku. — Jeden seljak.

IZ PODGRADA.

Pokušaj samoubijanja.

Dne 25. ovog mjeseca desio se je kod nas ne sasma običajna slučaj. Gosp. A. Andrijašić, činovnik kod statističkog općinskog ureda u Podgradu pokušao je da učini samoubijstvo. Poslije objeda, zabo si je nož u lijevo stranu prsilju u prisutnosti svoje zaručnice s nakanom da se ubije. Nije valda imao toliko sigurnosti, da se pogodi nožem u srce, te je očino živ. Odmah je bio odvezan k liječniku u Bistriku, ali mu ovaj nije mogao da pruži nikakvu pomoć, jer je potrebna ozbiljna operacija. Polozat ranjenika je opasan rad prejako krvavljivanja.

Uzrok ovom pokušaju samoubištva je ulo nestranoj ljubavi sa jednem podgradskom krasoticom. Nekoje vele, da je tu po sredi i ne gova prošlost, koja ga muči (ljuhavica), eventualno i ljubomornost po čak i naklonost piću. Ni finansijsko stanje n'egovo nije baš najbolje. Svakako ovaj čin nije počinio bez razloga te mora da je posljedica nečesa.

IZ PREGARE.

Mi i nova učiteljica.

Daleko je naše selo i od Buzeata i od Zronja; visoko smo na briježu, ipak daleko od Neba. Daliko smo i visoko; jedni smo i nevoljni, ipak — našla smo jedna mala, drobna, fina sinjorina majstra. Znate, mi imamo domaće oči, pak se čudimo, kako nam šalju oblike lakve slavne ženske za učiteljice! Ali ipak je jaka.

Milati, tuče, šiba i čuška naša dječiću. A zašto? Žato sto ona ne razumije dječecu, a dječecu nju. Mi smo ovuđa naime samo čisti Slovenci, a ona Italijanka. Drugo i zato, što ona sili i zahtijeva ona, da joj pošaljemo i damo sva živež: kruškar, pašulji, prašćinu, pilice, kokosi, jača i svu tu — graciću nebesku badava.

Ali posta i mi sva to silno rabimo doma, naša dječec Šinjorinu ne nose amu ništa. A ovo nju jako srdi, pa zato i zlostavlja našu dječec u školi. Ovo daješ na znanje školskog oblaština. Gospodica učiteljica i oni, kojiju ti nama poslaše, morali bi znati, da ona i ovakova ne može steti kod nas nikakvog poštovanja, a ovako opet ne će ništa koristiti u školi, a ni italijanskoj stvari.

IZ IZOLE.

Smrzuo u pijasom stanju.

U nedjelju iz ponoci vracao se je načevjek Ivan Crnac pok. Ivana iz Izole kući. Bio je napis. Kod jednog malog mosta, visokog tekar 30 cent. je zastao i htio se je valjda da zakloni pod mostom. Kako je bila velika zima, a on dobro napit, to se je on onđe ukio od zime i u jutro našli su ga mrljiv pod mostom.

Crnac je bio jedan od naših ljudi iz Čitarije, koji su se naselili po stanicama kod Izole.

Manite se pisanica, jer u ptanju zaboravili zaboravili na sve, pa ni misli, što mu se može dogoditi!

IZ SV. IVANA KOD BUZETA

Jedna aretacija.

Tu je bio za par dana aretiran mladić Josip Fabijančić navodno da to, što je neke većeri ishitio iz revolvera jedan hitac u zrak. Ne znamo, je li ovo istina ili nije, samo znamo, da ga je optužio jedan dečko iz susjedstine.

Kako malo se ovaj naučio pojedinstveno u školi u Jugoslaviji. Činio je tamo stramotu, činio i plača sa strane braća mu malog, bio i otac Frane pozvan u grad da odgovara. U tomu prsti imade i njegov vlastiti rođak iz grada, Pepo Fabijančić. Olac mu je iz Marčenigle, a matka iz Sv. Ivana. Ovoliko, da znamo otkuda smo i koje krvi.

IZ SV. VIDALA.

Prikos ili besavremnost?

Krvnim o poretkog biskupa, Mgr. dr. Peđerzelićem, mi smo još i danas bez svojeg svećenika. Više puta smo ga molili, da nam pošalje ovamo kojeg narodnog svećenika. Svaki put je odbio našu molbu tvrdiće, da nema njeđeg nijednog hrvatskog svećenika, koji bi bio pripravan da dodje k nama. Mi smo uvijek, da je to prava pravčata laž, pa smo si sami počeli tražiti svećenika. I našli smo ga! Nasave se jedan svećenik, čovjek našeg roda i jezika, koji je naša poticaj odmah zamolio biskupa, da ga primi u ovu župu. Njegova molba bila je naša poduprica. Ali biskup ni ovaj put nije htio da udovolji našim opravdanim željama. On radije pušta župu bez svećenika, nego da gleda ovde jednog slavenskog duševnog pastira! Pa — ustalom — neka radi što hoće. Mi se ne bismo tužili na ni, kad ne bismo, vidieli, da je ovaj i n蛾ištan grijah grejic, koji u nebo vapi...!

IZ ZRENJA.

Božićni su blagdani i Nova godina, a s njima dolazi i zima i nevolje naše. Lak bogataša i u zimi, ali mi pojedinci nismo bogataši, a najmanje godine vode godine. Vina ni kod nas dove godine nije bilo. A s vinom ide i naše dobro i naše dobroštvo. Želastom je bio zato naš Božić. Mi smo nekako ledeni; nemamo sunca ni mjeseca; nemamo učitelja, tješitelja i naši dobroćitelji. Sve imamo, sve izgubimo. Sada nam ide vrlo zlo. Gladni smo, tužni i zaduženi. Nismo mogli poci u Rim prigodno Svetu godine. Ode, dasto, netko drugi, koji obično plaže mizeriju, premda si obično priuštava kočište je naša siromašina nemoguće

IZ KASTELIRA.

Velika nesreća u rudokopu. — Osam mrtvih i jedan teško ranjen.

U blizini Kaštelira ima više rudokopa varenjaka (bauxita). U jednom od ovih (br. 54) bilo je zapošleno 13 radnika, 10 ih je radio u danu (vara), a ostali na površini. Ovi potonuli su imali u zadržici da odstranjuju materijal, koji su sa motorom vadili iz jame. Dne 18. ov. mj. u jutro, čim su radnici pristupili u rudokop da se prihvate posla, opali su, da je teren rasplutnut, ne htijuće se spustiti u dubinu od 20 m to se prihvati posla, poslo je se činilo pogibeljno, ali je našeglednik (kapo) kazao: „Koji hoće da radi, neka radi, a koji ne će, nek ide kući.“ I ovi nesretnici, da zasluže kruha i da ne budu ospušteni iz posla, prihvatiće se radi. Malo zatim opazi jedan radnik, da se teren spušta i da se u bijeg, tako da je jedva se mogao da spasi. Na njegovu viku: „Bježite!“ ihdoće i ostali pobijeti, ali posto je jama dosta tjesna, to im nije uspijelo. Na njihovu viku: „U pomoći!“ dohrliće najprije pojedinci, koji su radili u svom polju, pa zatim rednici iz cijelog Kaštelira. Na jauk zatrpanih nesretnika, koji se ispod snage odbacivalo među njima i muško iz cijelog Kaštelira. Na jauk zatrpanih nesretnika, koji se ispod snage odbacivalo među njima i muško iz cijelog Kaštelira. Na jauk zatrpanih nesretnika, koji se ispod snage odbacivalo među njima i muško iz cijelog Kaštelira.

Društvo „Sam“ morallo bi bolje paziti na tako pogibeljne rudokope.

Sjeverninske radnici preprijevaju, da se male bolje osiguraju i da ne rade u tako pogibeljnoj jami, za piščevalj 12—13 L na dan, što im ne doista nije samo za sebe a kamo li za svoje obitelji. Rasvjetljenje obiteljima izričeno naše iskršće sačešće. A naročito našoj dobroj učiteljici gospođi Ružići.

Nestretim mrtvima pokoj vječni!

Franina i Jurina

i čovek z dugum bradum

(Va Mukdene).

Jurino:

Hej ta Slovak danas

Slovak biti ne smije.

Franino:

Znaš li barem jednu

Pjesmu, — reci mi je!

Jurino: Znač bih jednu samo, a' veselija:

Njitro, mila Njitro,

Ti slovenska mati,

Kad pogledam na te

Moran zaplakati...

Covek z brad: Za istinu to ni nis veselo.

Ala stavit će ti lonci i te padeli, pak pri-

rite semo za stol. Ne mislimo ov hip ni

na Njitu ni na Učku, ni na Lucu ni na

Maru, nego pijmo na združljiv vse onih.

ki trpe, da bi njima Bog da doživot boji i

lepši vremen. Sreća je jedno velo kolo,

ko se smironi vrti i vrti, i čovek nikada

ne kada, kada se vrti do gore prit.

Dokle je čovek gore, treba da se vavek koji, da

bi mogao dole prit, a ki j' dole, mora da

se vavek nada, da će prej al kasnije

gore prit. Tako će celi svet jedanput prit

do sreći, i ovi brži Kinez. Njih sada

Japanci gnjave i gnjave, ale ne će proc

puno i vrag će benj prit po svoje, i sva

će Kina i svi će Kinez moći zapivati onu

stvaru:

Mi smo braćo kineškog

Sinci plemena...

i sve će bit spela lepo i dobro. Braćo,

i Jurin i Franine: Živil!

Kol'ko kapljic tol'ko let

Bog nam daj nam svem živjeti...

(Dokle pivaju, hite či žmaji, ki se raz-

lete na sto milijuni kusi.)

IZ MOTOVUNSCINE.

Me se odovuda skoro nikada ne javljamo, ali vjerujete nam, mi smo uvijek naši i dobiti Slave-

nji. U zadnje vrijeme izgubili smo mnogo naših boljih ljudi; izgubili smo i učitelje i svećenike.

Nas najviše boli, što su nam se ukinule naše

bivše hrvatske škole. Boli nas srce gledajući

našu dječju kojekuda gube i kvarare... l

mi starši smo zapušteni; neuki, a kakova će

biti naša djeca?

Politicki pregled

JUGOSLAVIJA

Jedna malema promjena u jugoslovenskoj vladi

Pretprije srijede — 23. ov. mj. — u

ujedno novinskih srušnji uslijedio je ot-

puš ministra saobraćaja g. Ante Radojević.

Na njegovo mjesto dosjao je dosa-

dani ministar poljoprivrede i voda g. Krsta

Miletić, a ministarstvo poljoprivrede i voda

dosadanji član delegacije u Zenici, g. Vasa

Jovanović. Stvar bješće tako diskretno pro-

vedena, da se u političkim krugovima pro-

čula tek, da Badnjak pred već, kad su

novi ministri već položili zakletvu.

Prosvjedi protiv grčkih nasilja.

Prošlo nedjelje je održana u Bitolju ve-

liku i impozantnu narodnu skupština, na

kojoj je učestvovalo preko 15.000 gradjana

i seljaka iz Bitolja i okolice. Ta skupština

je imala svrhu da se protestira protiv grč-

kih nasilja nad slavenskim življem u

Grčkoj, Makedoniji. S skupštine ostalih govor-

nika govorio je i narodni poslanik, g. Jovan

Krivić. S skupštine upućen je brojovac

predsjedniku vlade Pašiću i Narodnoj

Skupštini, u kojima se moli, da vlada

poduzme korake, kako bi se obustavila dalja

ganjanja Srba. Pročitan je i tele-

gram Jugoslavenske Matice Glavnog Odro-

žila iz Splita, u kojem se protestira protiv

zvijerstava, koja Grči vrše nad našom bra-

ćom. Na koncu je prihvjeta rezolucija,

koja glasi:

„Ugovorom o miru, kojim je završen ve-

lik svjetski rat, stavljen je pola milijuna

naših braća u Grčkoj. Kao prijatelji i biv-

savencici htjeli smo da vjerujemo, da će ta

naša braća u Grčkoj imati ona prava, koja

treba da imaju u jednoj kulturnoj državi

u ovom vijeku. Na žalost mi smo se u tom

vjerovanju prevarili, te vise godine mi gle-

damo da oni nemaju ne samo osnovna

prava nego nemaju ni prava na život, svoj

jezik i slobodnog poštovanja, što je dola-

zilo do izražaja obitomanjem njihove imovi-

ne obesčaćenjem njihove čeljadi interne-

ranjem, apšenjem, zlostavljanjem u zatvori-

rima, ubijanju i nasilno raseljavanju, što se

je nad tom našom braćom vršilo samo zato

što su htjeli do oslanju Srbi. Kad je ovdje

teror Grča nad Srbima došao dole, da su

oni moralni napustili svoju rođendanu grudu

ostavljajući svoja ogњista i svoje vjekovne

televizije i spasavajući svoj život.

„A ote se barem Veseli vam pjesme?“

SRETNU NOVU GODINU

ŽELE svojim klijentima, prijateljima, znancima i rođacima

Mamilović Jakov
trgovina ugljenom

PULA
Via Medolinio 25

ISTARSKA POSUJILNICA

TISKARA „EDINOST“

PULA
Via Badoglio 9

Pave Vukelić
trgovina cipela

OPATIJA

Josip Sandalj
trgovac

LUPOGLAVA

Vjekoslav Viškanić
mesarna

MATULJI

Milka Kučić
mesarna

OPATIJA

Škulini Vinko
pekarna

PULA
Via Dignano

Alojzij Povh

zlatar

TRST
Piazza Garibaldi 2

Josip Brumnjak

trgovac drvima, opremanik, vozar itd.

OPATIJA

Turak Ivan

skladište gradjevnog materijala

PULA
Via degli Operai 3

Ivan Sinčić
elektrotehničar

MATULJI

Ante Tomašić
papimica

OPATIJA

Trgovsko-kmetijska zadruga

TRST
ulica Torre Bianca 19

Albert Cink
trgovac kožom

TRST
Via Udine 49

Trgovsko-obrtna zadruga

TRST
Via P. L. da Palestrina 4

Dr. Pero Kirac

odjevnikačke pisara

PULA
Via Marianna 7, telef. 156

Rikard Jurković

trgovina delikatesa

OPATIJA

Koren Matko & Co.
trgovac

PAZIN

Franjo Saršon
trgovina manufakturne robe

OPATIJA

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Ivan Kerže
trgovac

TRST
Piazza S. Giovanni 1

Ivan Feranda
trgovina mještovitne robe

MATULJI

Nikola Perlić

RIJEKA
Gradski toranj

Ana Drobnić

ženska krojačnica

OPATIJA

P. Tomašić

trgovina delikatesa

OPATIJA

Restauracija „Alle Viole“

TRST
Via S. Lazzaro 20

Desulovich Pietro

skladište vina

PULA
Via Minerva 18

Ladich Carlo

Radionica za instalaciju električne sile itd.

PULA

Via Carducci 14

Franjo Pakušić

opremač

RIJEKA-SUŠAK

Franjo Kordić
manufakturna trgovina

RIJEKA
Piazza S. Barbara 10

Rafe Kundlić i dr.

mesarna

OPATIJA

„Trattoria al Tamburino“

RADIONICA
Via Garibaldi 1 (pokraj pošte)

OPATIJA

Zelenka & Szalay

krojačnica

OPATIJA

Josip Medanić
trgovina manufakturne robe

OPATIJA

Puhalj Ivan

mlijekar

PULA
Via Dignano 30

Ante Štenta

trgovina drvima, opremanik i vozar

OPATIJA

Marinčić Luka

pekar

PULA

Via Castropola 12

Hotel Bologna

Dušan Jovančević & Lucia Cerullo

PULA
Piazza S. Giovanni 6

Kavana Principe Umberto

vlasnik Jelko Petrović

OPATIJA

Brijaćnica Saško & Ivančić

TRST
Piazza Oberdan 4

Juričić & Zach

trgovina metalne robe

RIJEKA

Riva Amm. Reiner 3 - Via G. Galilei 2

„Trattoria alla Ferrovia“

Josip Kaplaric

Vis à Vis kolodvor

RIJEKA

Vjekoslav Sinčić

mljekar i zlatar

MATULJI - podružnica OPATIJA

Božo Mikulićić

trgovina mještovitom robom

RIVA RAINER

RIJEKA

Baćac Mate

mlijekar

POLA

Via Badoglio 24

Matej Bančić

trgovac lesom

KRŠANCI-ZMINJ

p. Kanfanar

Josip Borivoj Grbac

Fort Bragg. — CALIFORNIA

Ručno tkanje za štete i zajednicu

BIZET

Posuđilnica u Lanišću

Knjižara i papirnica

G. Trbojević

RIJEKA